

IV. 32.

Lt. 24030 / 1968

2. - 17

EZEN KIS FÜZET TISZTA JÖVEDELMÉT
EGY CSETNEKEN FÖLÁLLITANDÓ
HÁZTARTÁSI ISKOLA JAVÁRA FORDITJUK

MINDEN JOG FÖNTARTVA.

o o   Összeállították: o o
SZONTAGH ERZSÉBET és ARANKA.

EZEN FÜZET ÁRA K 1.20

POSTÁN KÜLDVE K 1.40

TARTALOMJEGYZÉK.

Egy kis előljáró beszéd, írta: Markos Györgyné.
A csetneki csipke történetéből.
20 leírás rajzzal.

A MELLÉKLETEN RAJZOK:

Szőllős gallér.
Zárt rózsás gallér.
Zárt rózsás kezelő.
Csüngős gallér.
Keskeny gallér.
Cseresnyés nyakkendő.
Nagy zárt rózsza (eredeti nagyság).
Szárnyas granát alma (eredeti nagyság).

Egy kis előljáró beszéd.

Talán nincs is több sarkalatos hibája a magyarnak, csak egy: az úrhatnámság.

Az úrhatnámság hétfejű sárkány, melyen a korlátoltság, az önteltség, önzés, a könyelműség, az ingatag erkölcs, a dölyf, az álszégyen megannyi külön fej, mely külön berzenkedik, ha felébresztik. De van egy mesebeli lovag, a kinek erős karja lekaszabolja e csúf fejeket, e lovag neve: a munka!

A ki a munkát szereti, a ki munkás életet él, az már nem lehet úrhatnám ember, mivel a munka az emberi előkelőség oly magas sférájába emel, mely magasan felette áll az úrhatnám üres létnek.

E kis könyv célja is munkát terjeszteni.

Művészi, nemes, becsületes munkát, mely kenyeret adhat, izlést nemesít, tudást gyarapít és fölemel oda, a honnan a kigyógyult ember szánakozva és pironkodva néz vissza, le — az úrhatnámságra.

És ezért legyen áldott e kis könyv, és terjedjen el országszerte, kunyhókba és palotákba egyaránt.

Budapest, 1907 május havában.

MARKOS GYÖRGYNÉ.

A Csetneki csipke történetéből.

Gömörmegye felső részében, ott a honnan már a Kárpátok csúcsait is látni, fekszik egy nagy község, melyet mi ottaniak a múlt időkre emlékezve városnak szoktunk nevezni s megkaptuk ezen címet az Államvasutaktól is, miután a kis személy-pályaudvaron büszkén hirdeti egy felírást az érkező idegennek, hogy: *Csetnek Város.*

Csetnek völgyében, mely kelet és nyugat felől dús lomb és tűlevelű erdőborította két hegylánccal van befoglalva, már a magyar királyság előtti időkből lehet nyomát lelteni annak, hogy itt a lakosok szénégetéssel és vasolvasztással foglalkoztak. Más ércek mellett vas-követ találtak a hegyek méhében, s ez biztosította a vidék jólétét.

A Rákóczi kort megelőző időkből levéltárunkban érdekes feljegyzéseket találunk arról, hogy a különféle virágzó céhek közt a kovács és lakatos mesterség, de legkivált a kardművesség, mily magas fokon állott. A szomszédos Rozsnyón, és itt Csetneken készültek Rákóczi vitézeinek híres fringiái.

A 19-ik században híres lett Csetnek a dohánytermesztés révén. A rendkívül kedvező talaj- és éghajlati

viszonyok e növény leveleit szebbé és illatosabbá tették, mint más vidéken.

De a mint minden mulandó a világon, a vaskő bányák nagyrészt kivágódtak, csupán a Sárkány család birtokában levő bányákban termelnek, még saját olvasztóik részére vasércet.

A dohány termesztést pedig a kormány a 80-as években beszüntette, s elvonta ily módon a szegényebb sorsuak, s különösen az asszonyok egy igen lényeges kereset forrását.

Ez időtől kezdve Csetnek lakossága folyton apad, mert igen sokan, asszonyok, leányok tul a tengeren keresik boldogulásukat.

Szemlélve az itteni állapotokat, nővéremmel már régtől kerestük a lehetőségét annak, hogy különösen a mezei munkához még alkalmatlan, gyöngé leányoknak foglalkozást és keresetet adjunk, a mennyire lehetséges szülőföldjükhöz kössük őket.

Régi tervünk volt már, hogy vidékünkön valamely házi ipart meghonosítsunk. Elhatároztuk tehát 1905. év nyarán, hogy ezen háziipar egy — az irlandi guipure technikájával — tehát horgolással készülő csipke legyen. De ha át is vettük ezen — most a divattól is kedvelt csipke készítés módját, mindjárt első perctől arra törekedtünk, hogy a mi készítményünk, magyar alakokkal

s eredeti magyar tervezések után készítve, mégis valami új és különleges legyen.

Az új házi ipar bevezetésére vonatkozó terveinket előadva, azt a csetneki hölgyek nagy lelkesedéssel fogadták s megígérték, hogy minket törekvéseinkben támogatni fognak, mindjárt első felszólításunkra 42 tanítvány jelentkezett, s ezekkel kezdtük el 1905 júliusában Csetneken a csipkekészítést.

Legelső sikerült darabjainkat 1905 őszén küldtük szét, s bár azok tökéletesség dolgában a mai készítményeket még meg sem közelítették, mégis mindenütt feltűnést keltettek.

December hóban kiállítottuk Budapesten az Iparművészeti Muzeum tárlatán s a Művészet és Művelődés nőegyesületben. Ez által figyelmes lett készítményünkre nemcsak a budapesti hölgyközönség, de az ujságokban is több cikk jelent meg.

Mindig többen és többen kívánták e munkát megtanulni, s hogy ez lehetséges legyen, több ingyen tanfolyamot tartottunk. Szívesen vállalkoztunk erre, mert ezzel reméltük a mindinkább fokozódó nagy keresletet kielégíthetni.

Egy év leforgása alatt elértük, hogy már Budapesten is számosan foglalkoznak a csipke készíttéssel s volt több 14 éves kisleány, a ki naponként egy-, fel-

nőttek pedig 2—3 koronát is megkerestek e munkával állandóan és biztosan.

A mily arányban nőtt a készítmény, ép oly arányban terjedt és hódított tért a csetneki csipke minden felé. Örömmel üdvözölték, mint magyar készítményt, s elősmerték szépségét, a mely nagyrészt az eredeti és helyes tervezésekben van. Ezen tervezéseket mind nővérem készíti s ma 192 különféle rajz van munkába adva. Ezen minták némelyike oly kelendő, hogy már eddig több száz példány készült belőle. A kik rövid gyakorlat után szép és tiszta munkát tudnak készíteni, azok azt beadhatják, mert előre meghatározott áron átvesszük és rögtön fizetjük.

A munka átvételéhez ma már több mint 2000 kor. szükséges havonként.

Legtöbb csipke készül jelenleg Csetnek-, Kecskemét- és Budapesten. Több vidéki városban is kezdenek dolgozni, de még a kezdet nehézségeivel küzdve halad a munka.

Az elmúlt télen Budapesten ismét több tanfolyamot tartottunk a Magyar Iparművészeti Iskolában a hol méltóságos Fittler Camill igazgató úr szivességéből minden szombaton délután egy tanterem áll rendelkezésünkre. Az itteni tanfolyamokra mindig többen és többen jelentkeznek, mint a mennyit befogadni képesek vagyunk. A tanításban és tanfolyam vezetésben állandóan segít-

ségünkre vannak: a Mudrony nővérek, Frecskay nővérek, Komócsy Mary, Vozáry nővérek, Markó Hermin, Mezey Mancsi, Szontágh Magda, Erössy Helén, Tötössy Irma, Baumann Margit és Joób Ilonka. Ezen hölgyek legnagyobb részt végzett tanítónők, s nagy buzgósággal és kitartással végzik munkájukat.

Nem egészen egy évvel a Tulipán feltűnése előtt kelt életre a csetneki csipke, s részben ezen hazafias felbuzdulásnak tulajdonítható, hogy készítményünk oly rövid idő alatt a magyar hölgyközönség dédelgetett kedvencévé lett, s hogy ma mindenki szívvvel lélekkel segít ezen magyar háziipart meghonosítani. Ez pedig annál öröndetesebb, mert hiszen sokan, végtelen sokan vannak e hazában, a kik eddig nem tudták értékesíteni kézbeli ügyességöket és szorgalmukat. Méltó elkeseredést kelthetne ezek szívében, ha senki sem törődne azzal, hogy az összes pénz, melyet az előkelő hölgyek ruháik díszítésére fordítanak, mind idegen nemzet leányainak munkáiért, — idegen országba vándorolna. Minálunk pedig folyton érezhetőbbé lenne minden téren az elszegényedés . . . . .

Magyar leányok! Magyar hölgyek! Védjük meg a munkával foglalkozó nők érdekét! S tanuljuk megbecsülni a magunkét, a magyar készítményt! Mert az ezért kiadott pénz itt e Haza földjén termékeny talajra talál,

s áldást hoz nemcsak annak, aki kapta, de visszatérülhet kamataival is ahhoz, aki adta.

Gyöngé női kezek munkájával nagy és hatalmas dolgokat érhetünk el az általános jólét terén, ha szívünk igaz érzésével törekszünk a cél felé.

S ma mindenki keblében él az igaz hazaszeretet, s mindnyájan arra törekszünk, hogy legalább egy homokszemmel járuljunk hozzá azon magasztos építményhez, a mely egykor egy szabad és boldog ország dicsőségét fogja hirdetni.

Sokak komoly és helyes akaratának minden akadály kitér az útjából! S a nemzeti cél érdekében küzdő magyar nőket megsegíti a magyarok Istene is!

Csetnek, 1907 május hó.

SZONTAGH ERZSÉBET.

Rövidítések.

lsz. == légszem sorszem vagy láncszem

sz. sz. == szorosszem v. rövid pálcika

fp. == félpácika (1 fölhajtással, de egyszerre áthúzva)

p. == pálcika (1 fölhajtással kétszerre áthúzva)

dp. == dupla pálcika (2 fölhajtással háromszor áthúzva)

hp. == háromszoros pálcika.

A csetneki csipkéhez használt anyag.

Pozsonyi fehér orsó cérna 80 és 100-as szám.

Planéta fonál vastag (betétszálnak).

Écrü és sárga finom horgoló szál.

Fekete és fehér Metz-féle Cordonnet selyem
6-os szám.

12 13 és 14-es horgoló tű.

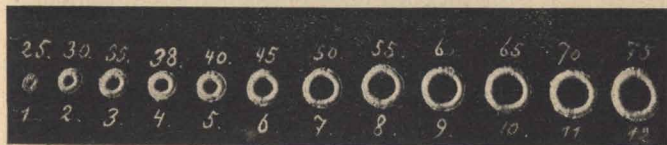

I.

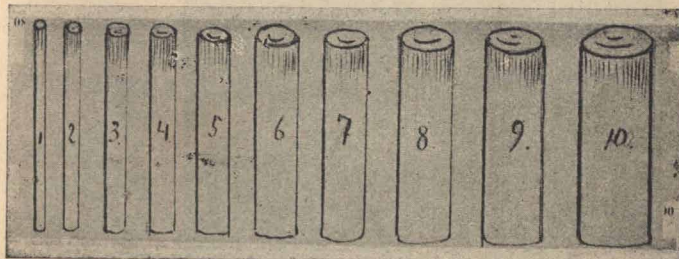
Karikák.

A csetneki csipke kisebb-nagyobb alakokból, részekből lesz összeállítva, ezen alakok közül a legegyszerűbb a különféle nagyságu karika.

Az eredeti nagyság fele.

A karikák úgy készülnek, hogy cérna lesz csavarva egy — sásból vágott megfelelő vastag fácska végére

s miután a fölcsavart cérnát, levettük körülhorgoljuk azt sűrűn és simán, sz. szemekkel.

A fenti karikáknál jelezve van számokkal, hogy hányszor kell a cérnát rácsavarni.

II.

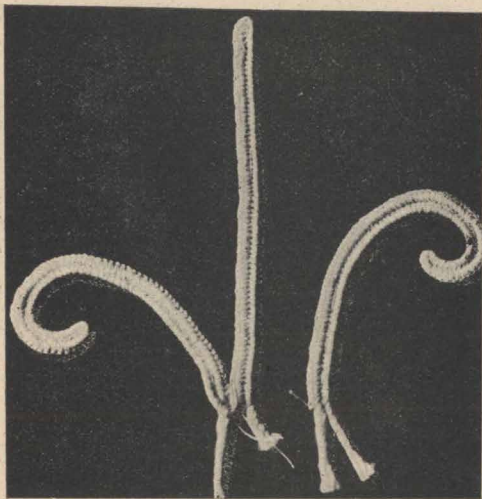
Bajusz.

A bajuszok vagy száruk, különféle hosszúságban, mindig a rajz kívánalmai szerint készülnek. A betétszára szoros szemek jönnek egyenletesen sűrűn s oly lazán, hogy a betétszál meghúzzható, s ez által a bajusz alakítható legyen.

A fordulás után, 2-szem elhagyásával a betétszál hozzá lesz horgolva az előbbi sorhoz, de a tüvel mindig csak *egy szálon* át szurunk, még pedig a maga-

sabban és felénk közelebb levő szálba.

Dupla bajusznál ismét fordítva, 4 szemmel összefoglaljuk, s úgy folytatjuk tovább a betétszál fölött a horgolást.

III. Cseresnye.

A cseresnye a szükséghez képest szárral vagy anélkül készül.

A betétszála jön:

42 sz. szem, az utolsó szemet összeakasztjuk az elsővel, s ez által képezzük a belső kört. Még 1 szoros szem jön a keresztbe tett betétszála is.

Ezután előrefelé dolgozunk a következőkép:

3 lsz. beakasztva 1 sz. szemmel a harmadik szembe

3 sz. sz.

1 fp.

8 p.

2 dp.

6 szembe mindég 2-2 dp. s tovább:

2 dp.

8 p.

1 fp.

3 sz. szem

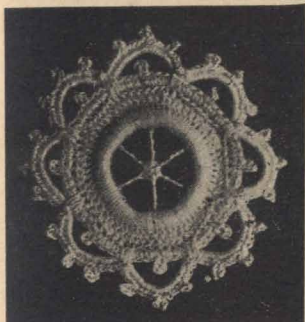
3 lsz. az utolsó szembe beakasztva s ez után ismét
1 sz. sz. a keresztbe tett szálon át.

Ezután az előbb elhagyott betétszál hozzá lesz foglalva és körül dolgozva, úgy hogy minden szembe 1 szemet, de közbe még a zsinórra is dolgozunk 1 szemet.

Ha a cseresnyének szára van az mindjárt folytatólag lesz hozzá dolgozva.

IV.

Cakkos kör.

A megfelelő vastag fácskára 50-szer kell a szálát rácsavarni s erre körül 80 pálcikát dolgozni. Ezután hozzá kell foglalni a betét-szálát s jön rá:

6 sz. sz.

pikó (négy szemből)

10 sz. sz. pikó,

s így tovább még hétszer, az utolsó pikó után 5 sz. sz. s ezzel összezárjuk a kört.

A betét szálát tovább vezetjük a külső cakkokba, s rádolgozunk:

5 sz. sz. pikó, 5 sz. sz. pikó 5 sz. sz. pikó 5 sz. sz.

2 sz. szem az alsó betét szálon is átdolgozva, s így körül, míg mind a nyolc cakk megvan.

Apró csipkék.

Ezen ötféle apró csipke, álló gallérok, vállgallérok és csipkék befoglalására lesz használva.

A 1-ső számú a következőkép készül:

12 sz. sz. a betétszálla

5 lsz. s visszafelé az ötödik és hatodik szembe beakasztva, fordulva.

6 sz. sz, pikó 4 lsz-ből, 6 sz. sz. s ismét 12 sz. sz. tovább.

A 2-ik számú hasonlóan készülhet csakhogy minden 7 sz. szem után fordulunk.

A 3-ik számú:

18 sz. sz.

5 légszem s visszafelé az ötödik és hatodik szembe egy-egy sz. szemmel s így még egyszer,

Fordulva: 6 sz. sz. a légszem ivbe pikó 6 sz. sz. a két sz. sz. fölött 1 sz. sz. s tovább 5 sz. sz. fordulva 5 l. sz. s a pikó előtt az alsó ivbe beakasztva. Fordulva: 5 sz. sz. 1 pikó 5 sz. sz. a légszem ivbe 2 sz. sz. pikó 6 sz. sz. s aztán ismét 18 sz. sz. stb.

A 4-ik számú apró csipkéhez legelőször a betét szálla folytatólagosan sz. szemeket horgolunk.

A második sorban aztán a következőkép : 1 p. 1 lsz. s az előbbi sornak minden harmadik szemébe beakasztva.

A harmadik sornál hozzávesszük a betétszálat 3 sz. sz. dolgozunk minden pálcika közbe. Minden hatodik pálcikaköz után oly kis iv jön a tetejére mint az 1-ső számú csipkénél.

Az 5-ik számú csipke úgy lesz kezdve mint a 4-ik szám.

A második sornál : 2 p. 2 lsz. 2. p.

A harmadik sornál minden pálcika közbe 4 sz. sz. jön, s minden harmadik köz után oly hármás kis iveket horgolunk mint a 3-ik számú kis csipkénél.

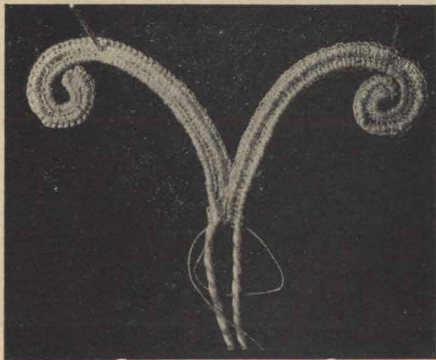
VI.

Dupla bajusz.

A betét szálra 75 sz. szemet dolgozunk oda és vissza, a második oldalnak 4 szemet hozzákötve aztán tovább még 71 szemet.

Mindkét szár teljesen egyenlő, s kinyújtva 7 cm. hosszú legyen. A csavarást úgy csináljuk, hogy az egész bajuszt kézben tartva meghúzzuk a betétszálát, s arra igyekszünk, hogy legelőször a felső végecske csavarodjon be. Ha ez megvan s mindkét oldal teljesen és pontosan a rajz szerint van megformálva, akkor elvarrjuk a betétszál végeket s ráillesztjük a kész alakot a rajzra színével lefelé.

A dupla bajusz keskeny gallérhoz 7 ily alak kell.

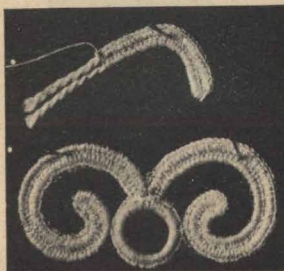
VII.

Csavart bajusz.

Ezen alakhoz a betétszála 85 sz. szemet horgolunk, oda s ugyanannyit vissza, oly formán mint az a II. szám alatt van leírva. Fordulásnál 6 szemet horgolunk. Össze s még további 80 szemet csupán a betétre, a második oldalnak. Az első oldal hossza kinyújtva 7 cm. legyen a második pedig $5\frac{1}{2}$.

Ez azért van, mert az első oldal a belső szál meghúzása által lesz csavarva, a második pedig a felső sornak a kinyújtása által.

A csavarás mindkét oldalon szép egyenlő legyen, s a második oldalt átfordítva úgy igazítjuk, hogy a kis fonás mindkét oldalon fölfelé legyen.

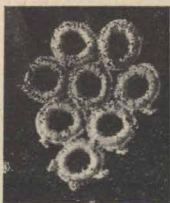

VIII.

Szőlőfürt.

Ez egyike a legkönnyebben elkészíthető alakoknak mert csupán 8 egyenlő nagyságu karika kell hozzá. A karikák a mellékelt ábra szerint lesznek összevarrva, még pedig mindegyik a saját szárával a fonál oldaláról úgy, hogy a kis fonás a színén érintetlenül maradjon.

Ha a fürt készen van, akkor körül horgoljuk sz. szemekkel és pikókkal, de lehet ez utóbbiakat mindjárt a karikákra is alkalmazni.

IX.

Kis granát alma.

A betétszálból 10—12 cmt. el hagyva 35 sz. szemet dolgozunk.

Ezen bedolgozott sor 26 $\frac{m}{m}$ hosszú legyen. Fordulva:

1 szemet kihagyva 3 sz. sz.

1 fp.

24 p.

1 fp.

1 sz. sz. Két szemnek az előbbi sorban fel kel. maradni. Fordulva: végig sz. sz. egészen le a zsinórig, aztán 2 sz. sz. a zsinórra s ezzel fordulva hozzá vesszük a betétszálat, s azon át dolgozunk 1 sz. szemet minden szembe, de még közbe a zsinórra is mindig 1 szemet. A végén ismét elmarad 2 szem.

Fordulva 7 lsz. ez beakasztva a hetedik nyolcadik és kilencedik szembe, aztán ismét 7 lsz. míg 7 iv lesz. Azután fordulva minden legsz. ivbe: 5 sz. sz. pikó 5 sz. sz. s 1 sz. szemet a három előbbi sz. sz. fölött odakötve.

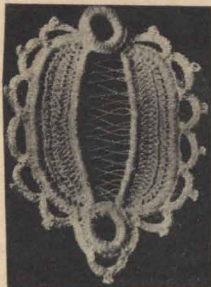
A végén 2 sz. sz. a két zsinóron át s tovább 5 sz. sz. a kezdetnél elhagyott 10—12 cm. hosszú zsinórra. Ezen 5 sz. sz-re lesz utólag a karika fölvarrva.

Ezután tovább a második oldalnak ismét 35 sz. sz. s ez ép oly hosszú legyen, mint az első oldal. Ha ez

is készen van akkor megformáljuk pontosan a két oldalt s mindkét külső részből kicsüngő betétszál segélyével, utóbb ezen szálakat elvarrjuk s levágjuk. Azután az alakra ráillesztjük a két karikát, s végül elkészítjük a közepén levő varrott öltéseket is.

Az alsó karikán lévő hármás ivecske készülhet mindjárt a karika készítésénél.

X.

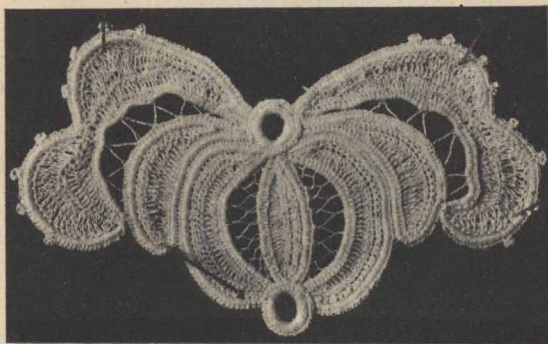
Szárnyas granát alma.

50 Cm. zsinórt elhagyva a középső levelekkel kell kezdeni.

- I. 30 sz. sz. a zsinóron. Vissza 2 sz. sz. 1 fp. 21 p. 1 fp. 2 sz. szem, a végén bedolgozatlan maradjon 1 szem. Fordulva hozzá fogni a zsinórt s minden szembe 1 szemet dolgozni.
- II. Fordulva: 2 szemmel a zsinórt is hozzá fogni s tovább a zsinóron 40 szem. Fordulva: 7 sz. szem 1 fp. 22 p. 1 fp. 4 sz. sz. három szemet elhagyva fordulni s a zsinórt hozzáfoglalva minden szembe 1 szemet, s minden 3 szem után mindig 1 szemet a zsinórra dolgozunk.
- III. Fordulva a zsinórt a rajz szerinti magasságig kell hozzáfoglalni. Fordulva: 1 sz. sz. 1 fp. 5 p. 8 dp. 5 p, 1 fp. 3 sz. sz. a végén 4-5 szem elmarad. Fordulva végig sz. szemek egészen le a zsinórig, még a zsinórra is 1 sz. sz. s aztán fordulva, a zsinórt végig rádolgozni.
- IV. Fordulva: 2 sz. szemmel a zsinórt hozzá foglalni s tovább 75. sz. sz. a zsinórra, fordulva 1 sz. sz. 1 fp. 25 p. 1 fp. 5 sz. sz. 1 fp. 28 p. 1 fp. 5 sz. sz., a végén 2 szem elmarad. Fordulva: 6 légsz. s a hatodik szembe beakasztva

8 sz. sz. 1 fp. 10 p. 8 dp. minden szembe kettő, 3 p. 1 fp. 3 sz. szem (az előbbi soron levő 5 sz. sz. fölött) 1 fp. 3 p. 20 dp. minden negyedik szembe kettő, 5 p. 1 fp. 3 sz. sz. s ezzel leértünk a zsinórig.

Fordulva a zsinórt hozzá venni s átdolgozni, úgy hogy minden szem közé egy szemet a zsinórra horgolunk. A mélyedéseken, hogy a cakkok élesebbek legyenek 2 sz. szemet az előbbi sorba kell leszúrni.

XI.

Granát alma 5 ivvel.

20 Cm. zsinórt elhagyva 30 szemet dolgozunk. Fordulva: 3 sz. sz. 2 fp. 20 p. 2 fp. 3 sz. sz. Fordulva végig sz. sz. s aztán a betét szál rádolgozva.

Az iveknek: 1 sz. sz. 1 fp. három szembe mindig 2—2 p. 1 fp. 1 sz. sz. s így négyszer. Ezután rádolgozzuk a betétszálat az iveken sűrítve s a mélyedéseken az előbbi sor alá leszúrva, hogy a cakkok mélyek legyenek.

A másik oldalt az elől elhagyott zsinórra dolgozunk, de mielőtt a kezdetnek a 30 szemet dolgoznánk, 5 sz. sz. lesz horgolva, a melyre utóbb a karika rávarródik.

Ha mindkét oldal kész s az alaknak meg van a helyes formája akkor elvarrjuk a szálakat, rávarrják a két karikát és a közepébe a pókot.

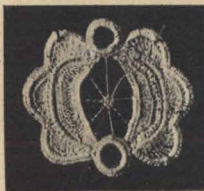
XII.

Granát alma három ívvel.

Egészen hasonlóan készül mint az előbbi.

16 cm. zsinórt elhagyva 30 sz. sz. Fordulva: 3 sz. sz. 2 fp. 20 p. 2 fp. 3 sz. sz. Fordulva végig sz. sz. Fordulva: a betétet rádolgozzuk.

A három ívhez: 1 sz. sz. 1 pf. 1 p. a következő négy szembe 2—2 p. 1 fp. 1 sz. sz. s így még kétszer. Azután a három ív is át lesz dolgozva a zsinórral, épp úgy mint az előbbi lapon le volt írva, s minden egyéb szintén, a már megadott leírás szerint készül.

XIII.

Kettős levél.

65 szem a zsinórra. Fordulva 6 sz. sz. Husz szem elmarad. Fordulva 4 lsz. a negyedik szembe, s tovább sz. sz., de mindig csak egy szálat a türe venni. Az utolsó 6 sz. fölött ismét 6 lsz. jön s ezt a leg-

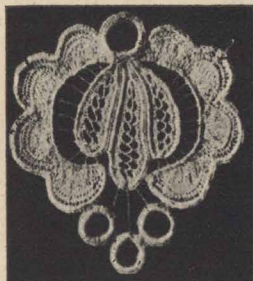
végén a zsinór fölötti száalba kell szúrni s 1 sz. szemet a zsinórra, s akkor fordulva a betétszálat hozzádolgozni, és süríteni, mindaddig míg az elhagyott 20 szemhez érünk, e fölött már csak egy szemet dolgozunk minden szembe.

A második levélnek: 30 szemet a zsinóron át hozzá dolgozunk és tovább 40 szemet a zsinórra. Fordulva 6 sz. sz. 3 fp. s pálcák még az összehorgolt részen is felül 14, 3 fp. 6 sz. sz. Fordulva: 4 lsz. az ötödik szembe beöltve, aztán sz. sz. majdnem végig. Itt azonban, hogy a levél erősebb behajtást kapjon 5—6 szemet elfogyasztunk, azaz kihagyunk. Az utolsó 6 szem fölött 5 lsz. van, s fordulva ez a betét száalhoz foglalva, lesz átdolgozva.

Az átdolgozás úgy történik, hogy a hol a levél behajlik ott minden harmadik szem ki lesz hagyva, a hol pedig a levél széle kidomborodik ott minden két szem után még egy szemet a betétszála dolgozunk.

XIV.

Nagy zárt rózsza.

Mintegy 25 cm. zsinórt elhagyva legelőször a három belső levél középsőjét kezdjük.

I. 42 sz. sz. a zsinórra, vissza sz. szemek 3 a végén elmarad. Fordulva: 4 lsz. beakasztva a negyedik szembe s ezt kilencszer ismételve, utoljára 2 sz. sz. Fordulva: 1 sz. sz. az első ívbe, 4 lsz. s beakasztva minden ívbe végig. Fordulva 5 sz. sz. minden ívbe s le egészen a zsinórig, aztán fordulva s hozzá foglalva a zsinórt ezt az elején elhagyott 3 szemhez is hozzá foglaljuk.

II. Fordulva 3 sz. sz. a zsinóron át, hozzá dolgozva. Fordulva végig sz. sz. csak 3 marad el. Vissza 4 lsz. s minden negyedik szembe beakasztva hétszer. Vissza-felé 1 sz. sz. az első ívbe s aztán 4 lsz. beakasztva

minden ívbe. Fordulva 5 sz. sz. minden ívbe, még néhány sz. sz. a zsinórig s aztán fordulva a zsinórt hozzáfoglalni.

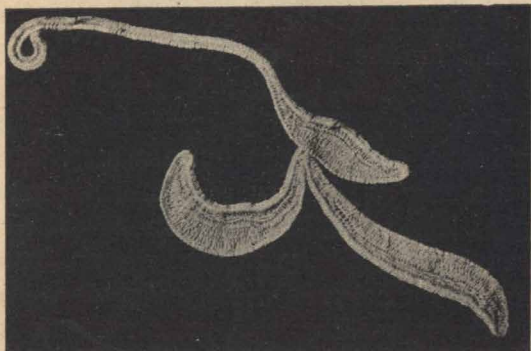
III. Fordulva 3 szemet a zsinóron át hozzá s tovább a zsinórra 62 szem. Fordulva: 2 sz. sz 1 fp. 2 p. aztán 7 szembe mindég két dupla pácika 2 p. 1 fp. 2 sz. sz., aztán ismét 1 fp. 2 p. stb. míg négy cakk lesz. Fordulva a zsinórt hozzá még pedig úgy hogy az iveken süritve ugyan (minden szem közé még egy szem a zsinórra) s a mélyedésen két szemmel az alsó sorhoz lefoglalva. Ha ez megvan akkor az alakot a rajz szerint megformáljuk s a zsinórt elvágva, átmegyünk a más oldalra, a hol a kezdésnél elhagyott zsinór van s ezt hozzá dolgozzuk az első, azaz középső levélhez még pedig úgy hogy két szálát veszünk egy szemnek.

IV. 30 sz. sz. a zsinóron át s folytatva egészen úgy mint a II-ik számú levél. Az ötödik úgy készül mint a III-ik.

Ha az egész alak meg van formálva, és a betét szál vége elvarrva, még három karikát illesztünk a hegyére ott, a hol a négycakkos levelek a középső levélhez érnek, s ez utobbihoz is lettek varrva. Ugy a három karika, mirt a két oldalon levő köz is, varott és átcsavart szálakkal lesz összefoglalva.

Legutoljára egy karika foglalja össze azt a pontot a hol az összes levelek végei összeérnek.

Hármas levél.

A hosszú száru felső levélre 16 szemet dolgozunk. Fordulva: 7 sz. sz. 2 fp. 8 p. 16 dp. 8 p. 3 fp 6 lsz. a hatodik szembe beakasztva. Fordulva végig sz. sz. a 6 légszemet is hozzá foglalva.

Fordulva: A zsinórt rádolgozzuk, úgy hogy a levél közepén sűrítünk, máskülönben pedig mindig csak egy szemet dolgozunk minden szemre, s végig dolgozzuk a hosszú szárát is.

Az alsó kettős levélhez 98 szemet dolgozunk a betétre. Fordulva: 7 sz. sz. 4 fp. 71 p. 8fp. 8 lsz. s beszúrva az utolsó szembe, fordulva: végig sz. sz. a

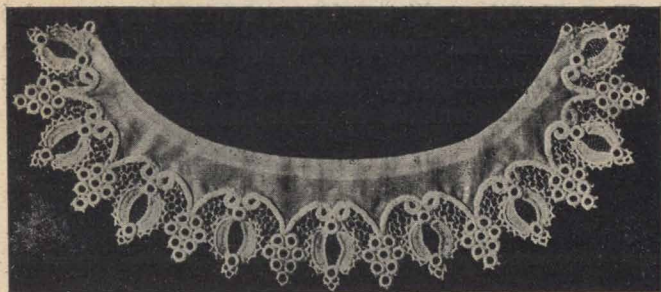

8 lsz.-emet is átdolgozva. Fordulva: hozzá foglalni a zsinórt.

A második alsó levélhez, fordulva: 6 sz. sz. a zsinóron át s tovább csupán a zsinórra 79 sz. sz. fordulva: 10 sz. sz. 5 fp. 10. p. 40 dp. 10 p. 4 fp. 6 lsz. az utolsó szembe beakasztva. Fordulva végig sz. sz. s vissza a zsinórt is hozzáfoglalni. Utóljára a három levél rajz szerint lesz megformálva és összevarrva.

XVI.

Szőlős gallér.

A VI. VIII. IX. számú alakokból lesz a szőlős gallér összeállítva, rajza mellékelve van eredeti nagyságban.

Miután a rajzot kivágtuk, beföldjük azt átlátszó rajzvászonnal, s ezen kettős alapra férceljük föl a kész alakokat, még pedig színével lefelé. Ha az alakok már mind föl vannak fércelve, akkor elvarrjuk a szálvégeket, s összevarrjuk az alakokat ott is, ahol azok, a rajz szerint egymást érintik.

Ezután kezdjük a recét készíteni. Ehhez 100-as orsó cérnát használunk. A vonalakat légszemek és pálcikák képezik, közbe 4 lszemből álló pikókkal. A recét

nem szabad feszesen csinálni, hogy az alak vagy bajusz szél, az odaakasztás helyén meg ne huzódjon. Nem szép, ha a rece négyszögű vagy egyenetlen nagyságu közből áll, legjobb az 5—6 szögű, s lehetőleg egyenlő beosztás, A rece helyes készítése egy kis gyakorlatot igényel, mert kissé szokatlan a papir fölött való horgolás. Rövid próbálgatás után azonban már nehézség nélkül haladunk előre. A cérnát nem szükséges gyakran elvágni, mert a szálát a bajuszokon és kisebb tömör alakokon, légszemekkel átvezethetjük oda, a hol a munkát ismét folytathatjuk.

Ha már mindennel készen vagyunk, akkor egy vékony ruhát borítunk a munkára, s nem nagyon tüzes vasalóval megvasaljuk azt.

A lefejtés úgy történik, hogy a rajz két rétege közt vágjuk föl a szálakat.

A fölszabadult rajzra ezután ráférceljük a selyembatiztot, s az áttetsző rajz szerint — de ekkor már színével fölfelé, — a kész csipkét. Ezután apró öltésekkel a szél mentén a batisztra varrjuk, s a fonál oldalán a batisztot szépen elhajtvá, másodszor is odavarrjuk. Legutóljára a gallérra egy rézsút szabott foglalás jön, a mely befelé hajlik.

XVII.

Dupla bajusz keskeny gallér.

Ha a VI. számú alakokat elkészítettük, akkor azokat a rajzvászonnal borított rajzra férceljük, színével lefelé, s még a kis patkó alakokat is meghorgoljuk, a betétszála 30 szemet oda, s ugyanennyit visszafelé. Ezeket a kis patkókat fölférceljük rajz szerint, s mindkét oldalát odavarrjuk. A középbbe egy pókot varrunk. A pók átcsavart szállal készül, de ügyelni kell, hogy készítése közben a munkát össze ne húzzuk. A felső befoglalásnak az apró csipkék bármelyikét vehetjük, vagy pikós sort, mint a rajzon látható. Ezt is fölférceljük a rajzra lehetőleg apró öltésekkel, hogy munka közben el ne mozduljon. Minden alakot, a hol az egymással érintkezik össze kell varrni, s elvarrni a betétszalak végeit is. A recét ezen mintánál legjobb először a kis csipke mentén oda, aztán folytatólag a csavarások közt készíteni. Legutóljára, ha már a munkát a rajzról lefejtettük jön, a körülhorgolás, a mely sűrűn egymás mellett lévő sz. szemekből és pikókból áll. Ezzel egyidejűleg csináljuk a pók fölött a három kis ivet is.

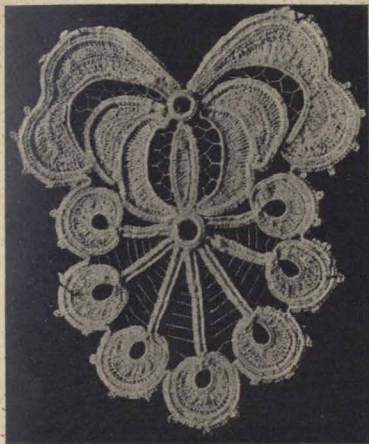
Cseresnyés nyakkendő.

A cseresnyés nyakkendőhöz különféle hosszú száru cseresnyék és a X. számú alak szükséges. Ha az alakok mind megvannak, s föl lettek fércelve a rajzra akkor össze lesznek varrva s a betétszál végek is pontosan elvarrva.

Ezután jönnek a csipkeöltések, a melyek a cseresnyeszárak közt átsodorva varródna.

Ha mindkét nyakkendővége kész akkor egy kes-

kenyen beszegett, selyembatiszt pántra lesz fölillesztve. A visszáján a batisztot, miután elvágtuk, behatjuk és levarrjuk. A batiszt pánt $1\frac{1}{4}$ vagy $1\frac{1}{2}$ méter hosszú lehet.

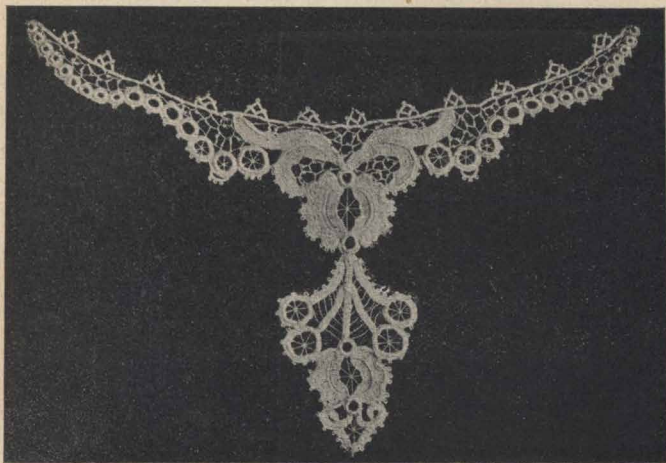
XIX.

Csüngős gallér.

Ezen gallérhoz a XI. XII. és XIII. sz. mintán, különféle nagyságu karikák és különféle hosszú szárakon kívül egy kis befoglaló csipkét is készítünk.

Ha már minden alak össze van illesztve, s a nagy karikák pókokkal vannak ellátva, akkor beledolgozzuk rajz szerint a recét.

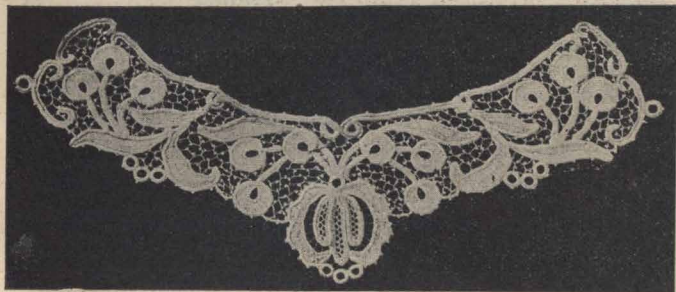
Utóljára az egészet körüldolgozzuk és pikókkal diszítjük.

Zárt rózsás gallér.

Ezen gallér, melyhez a kézelő is mellékelve van rajzban, a III. XIV. és XV. számú alakokból lesz összeállítva,

Van még a kézelőben néhány levél, melynek a leírása már fölösleges volna, miután egészen hasonlóan készül mint a hármalevél, csupán alakítani kell a rajz szerint. Éppen így készülhetnek a gallért körülfoglalo szarak

Csetneki csipke kapható állandóan az
IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÁRLATÁN.

Továbbá: HÖEPNER H. csipkekereskedésében, Korona-
herceg-utca 20., és e háziipar vezetőinél Budapest, IX.
Üllői-ut 30., vagy nyáron át Csetneken, a hol folyton
ujabb és újabb minták lesznek munkába véve.

Nyom. Hedvig Imre, Budapest, VII., Wesselényi-utca 9. Telefon 11—20.

2E.VI

A 4878